הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה
Central Bureau of Statistics
دائرة الإحصاء المركزية

מצגת לוועדה לקידום הנגשת נתונים פיננסיים לצורך מחקר וסטטיסטיקה רשמית תומכי מדיניות

פרופ' ירון פלוס
הסטטיסטיקן הלאומי ומנהל הלמ"ס

21 אפריל, 2025

על מה נדבר?

נתוני הון הקיימים בלמ"ס כיום והסקרים לאיסופם

כלי ההנגשה הקיימים היום בלמ"ס (מג"מ / אג"ם)

סיכום ומסקנות

מדדים מרכזיים במדידת הון – עוד על הצורך

- מדד אי השוויון – מדד ג'יני
- חלוקת הנכסים בין משקי הבית
- מדד העוני
- הכנסה פרמננטית של משקי הבית (בעיקר בהקשר הפנסיוני)
- מדד העושר החומרי - תיק הנכסים של משקי הבית (פיזיים ופיננסים)

פיננסים: חיסכון פנסיוני (גמל , ביטוח מנהלים ופנסיה), פקדונות, תכניות חיסכון, קרנות השתלמות, השקעות פרטיות (ניירות ערך), מזומן ומטבע חוץ

מאיפה הנתונים על רווחת משקי הבית בישראל?

1. **סקר הוצאות משק הבית -** מספק תמונה על הרגלי הצריכה והנכסים של האוכלוסייה.

<u>נתונים שנאספים:</u>

- נתוני זרם כספיים: פנסיות, ביטוחים.
- נתוני מלאי: דירות, משכנתאות.

<u>מאפיינים:</u>

- מבוסס על מדגם שנתי של כ-21,000 פרטים (בני 15 ומעלה).

2. **סקר ארוך טווח -** מתמקד במעקב אחר יציבות פיננסית לאורך זמן.

<u>נתונים שנאספים:</u>

- סיכום ההתנהלות הפיננסית: משיכת יתר, חסימת חשבון, סך הלוואות.

<u>מאפיינים:</u>

- מבוסס על מדגם שנתי של כ-8,000 פרטים (בני 15 ומעלה).

3. **מידע מנהלי (רשות המיסים וביטוח לאומי) -** מספק מידע מבוסס על דיווחים מנהליים.

<u>נתונים שנאספים:</u>

- נתוני זרם כספיים: פנסיות, ביטוחי חיים.

<u>מאפיינים:</u>

- כולל את כלל השכירים הנמצאים או היו בשוק העבודה.

הסביבה המשפטית

סמכות לאיסוף מידע בכלל תחומי הסטטיסטיקה [כלל תחומי החברה הכלכלה, הטבע והמשק]

חובת דיווח חלה על **כל** מי שמחזיק מידע, לרבות רשומות מידע על צד שלישי (סעיף 15 לפקודה)

סמכות לאיסוף מידע, **לרבות מידע מוגן סודיות מיוחדת** – ממוסדות המדינה בלבד

חובת סודיות – איסור על פרסום/העברת מידע מזוהה, אי קבילות המידע הסטטיסטי

אתגרים עיקריים בסקרי הון

- **ירידה בשיעורי ההיענות לסקרים (בכל העולם)** - הטיית אי היענות נובעת ממניעים של חשש לפרטיות (במיוחד אחרי הקורונה), שחיקה במענה לסקרים וחוסר אמון במערכת הציבורית במיוחד מגזרים מיוחדים (Nonresponse bias due to privacy concerns, survey fatigue, and institutional distrust)
- **הטיית דיווח**– כשהנבדקים לא יודעים או לא מדייקים בדיווח על מצבם הכלכלי, במיוחד לגבי הון (נכסים, חסכונות, השקעות וכו'). נקרא לפעמים גם הטיית אי־מודעות או הטיית ידע כלכלי נמוך.

מה הבעיה המרכזית בחישוב סל צריכה ומדד המחירים צרכן?

שיעורי השבה לסקר

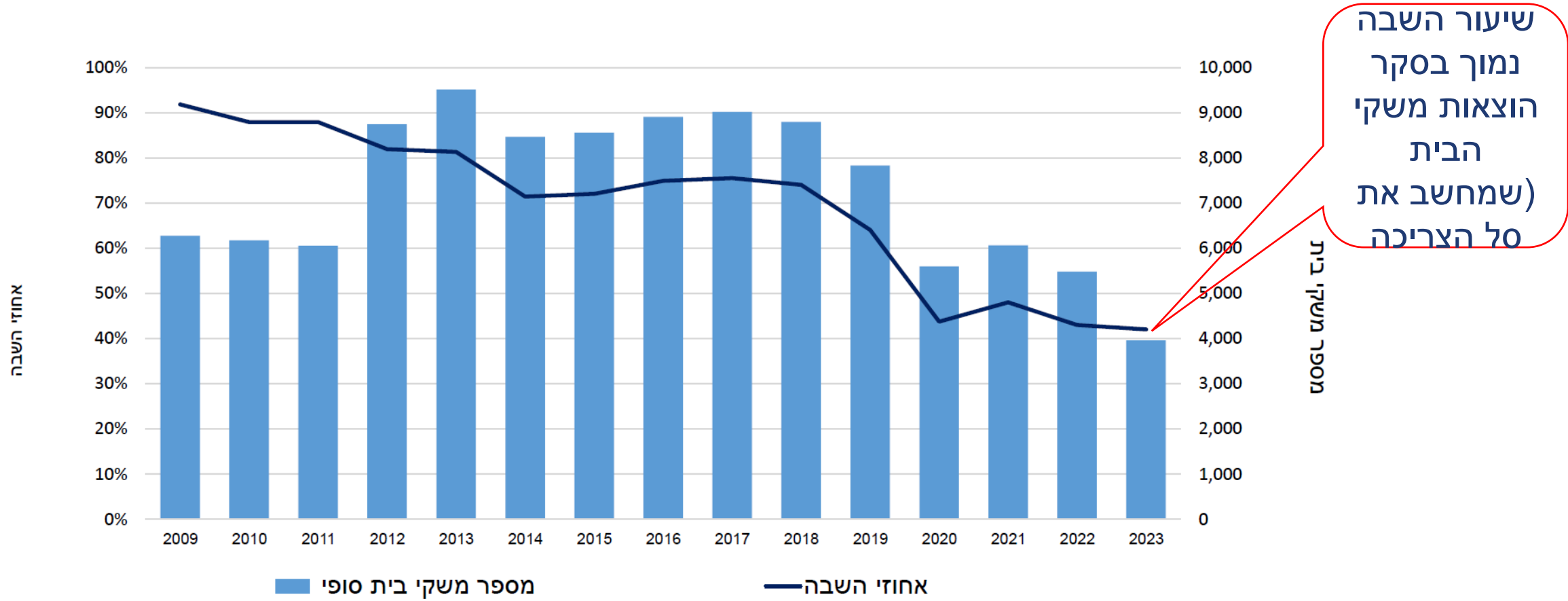

הירידה באחוזי ההשבה בסקר הו"מ והעיכוב בקבלת קבצים מנהליים פגעו באיכות נתוני הסקר והובילו, בין השאר, לקושי בחישוב משקלות מדד המחירים לצרכן בקבוצות משנה, כולל משקלות חמישוני ההכנסה במדד.

ההבדל נתוני סקר לעומת נתונים משולבים - מדגם הו"מ 2022

משתנה	פרמטר	סקר משולב הכנסה מנהלית	סקר מקורי
הכנסה כספית נטו למשק הבית	תוחלת	19,787	18,237
הכנסה כספית ברוטו למשק הבית	תוחלת	24,517	22,013
הכנסה כספית ברוטו מעבודה	תוחלת	19,325	16,821
הכנסה ברוטו מעבודה שכירה	תוחלת	16,686	14,182
הכנסה כספית נטו לנפש סטנדרטית	חציון	6,692	6,289
	גבול עליון עשירון תחתון	2,529	2,454
	גבול תחתון עשירון עליון	14,212	13,160
	מדד ג'יני	0.358	0.351
אחוז משקי הבית מתחת לקו העוני (תחולת העוני)		19.08	18.34
הכנסה ברוטו לשכיר	תוחלת	13,653	11,600
	חציון	9,773	8,702

* עבור שכירים נלקח שכר מנהלי מנתוני טופס 126 של רשות המיסים, יתר ההכנסות ללא שינוי. ממצאים ראשוניים בלבד, לא לפרסום

הכנסות מהון בישראל- מקורות החפיפה בהכנסה הונית בין נתוני הסקרים ובין הנתונים המנהליים

	כלול בנתוני הסקרים	לא כלול בנתוני הסקרים
כלול בנתונים המנהליים	• הכנסות מדיבידנד • הכנסות מריבית ני"ע • הכנסה מריבית פיקדונות • הכנסה מהשכרת נדל"ן שאינה פטורה ממס	• הכנסות מרווחי הון ממכירת נכסים שאינם נדל"ן • הכנסות משבח (רווח ממכירת נדל"ן)
לא כלול בנתונים המנהליים	• הכנסות משכר דירה פטור ממס • הכנסות הוניות של שכירים שאינם מגישים דו"ח שנתי	• הכנסות משבח בדירה יחידה פטורה ממס

מקור: נתוני הלמ"ס, נתוני רשות המסים ועיבודי ד"ר עופר רז-דרור, סמנכ"ל תכנון וכלכלה ברשות המסים

שיעור ההכנסה ההונית מכלל הכנסות משק הבית, 2013-2021

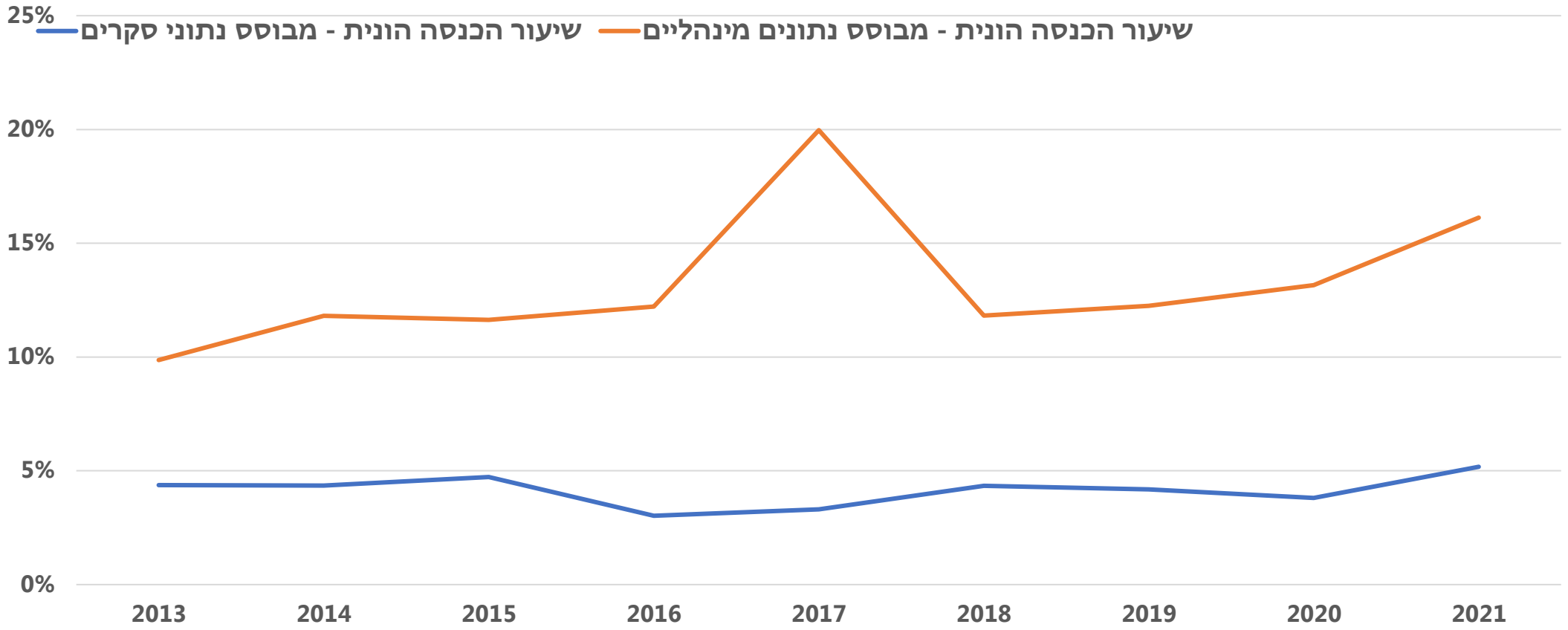

מקור: נתוני הלמ"ס, נתוני רשות המסים ועיבודי ד"ר עופר רז-דרור, סמנכ"ל תכנון וכלכלה ברשות המסים

סקר ארוך טווח

- סקר פאנל משנת 2012.
- המדגם החל בכ-5,000 משקי בית.
- הסקר ללא חובת השבה, ונועד לספק מידע לחוקרים במדעי החברה, בדומה למאגר הנתונים הבינ"ל (CNEF- Cross-National Equivalent File).
- מנושאי החקירה:
  - **נכסים פיזיים** – בעלות על דירות וקרקעות.
  - **נכסים פיננסיים** – מצאי כספי בבנקים, חסכונות לטווח קצר, לטווח ארוך והשקעות.

סקר ארוך טווח - קושי בפקידת אורך חוזרת בכל הגלים

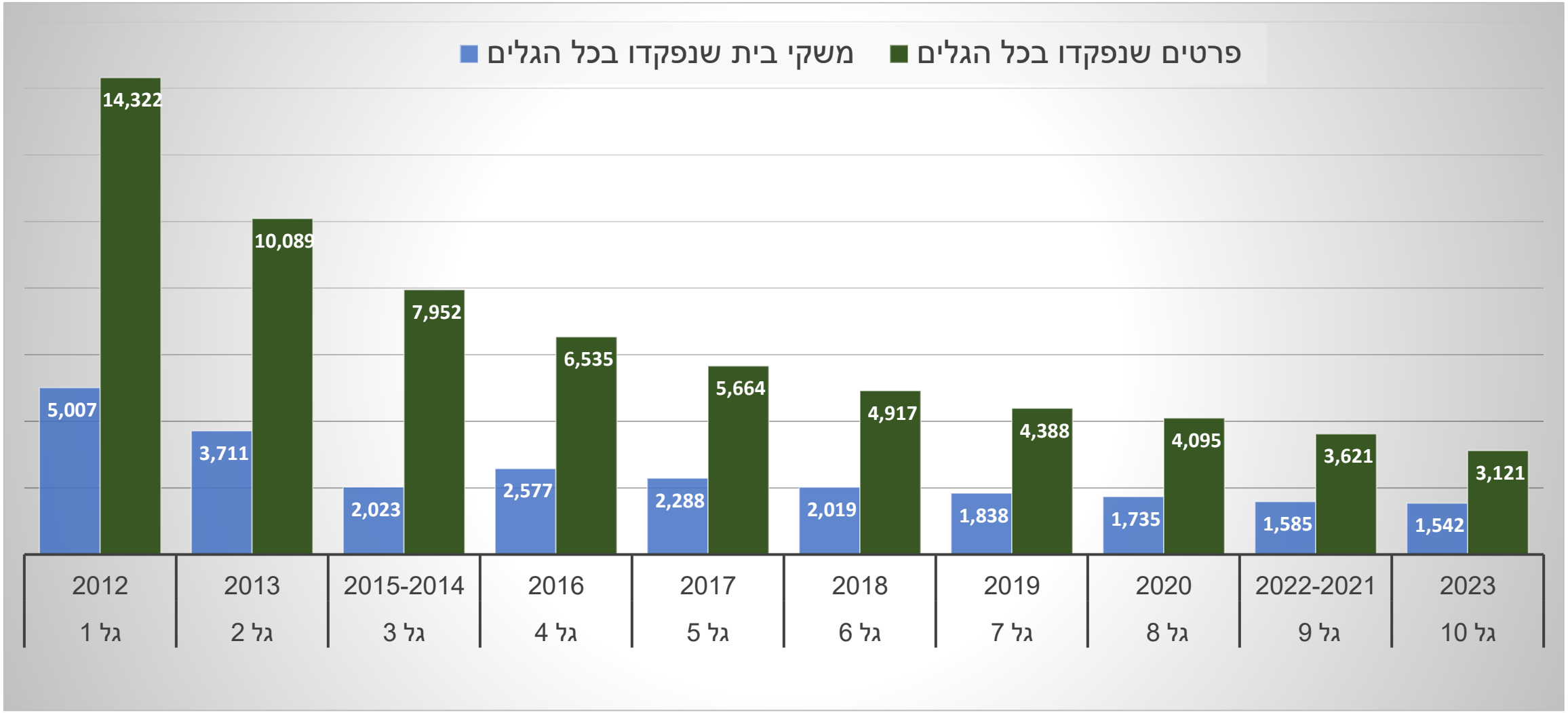

התנהלות פיננסית בסקר – דיווח של נדגמי הסקר אחת לשנתיים

הלוואות ומשכנתאות	חשבון עו"ש	שימוש בכרטיסי אשראי	פיקדונות, תכניות חיסכון, קרנות נאמנות, ניירות ערך
• גובה היתרה לתשלום • גוף נותן ההלוואה	מסגרת אשראי • משיכת יתר • חסימת חשבון	• דחיית מועד תשלום • פריסת תשלומים • עסקות קרדיט	• סכום ההשקעה • תאריך ערך

נעשו פניות ישירות לבנקים המסחריים לקבלת מידע בנקאי על נדגמי הסקר:

1. נכסים: יתרות עו"ש, פיקדונות וחסכונות.
2. התחייבויות: הלוואות ומסגרות אשראי.
3. עמלות.

התהליך כרגע נעצר והתמסמס.

הבנקים מוסרים כיום רק נתוני משכנתאות.

משקי בית לפי קבוצת אוכלוסייה ולפי חשבון בנק – 2023

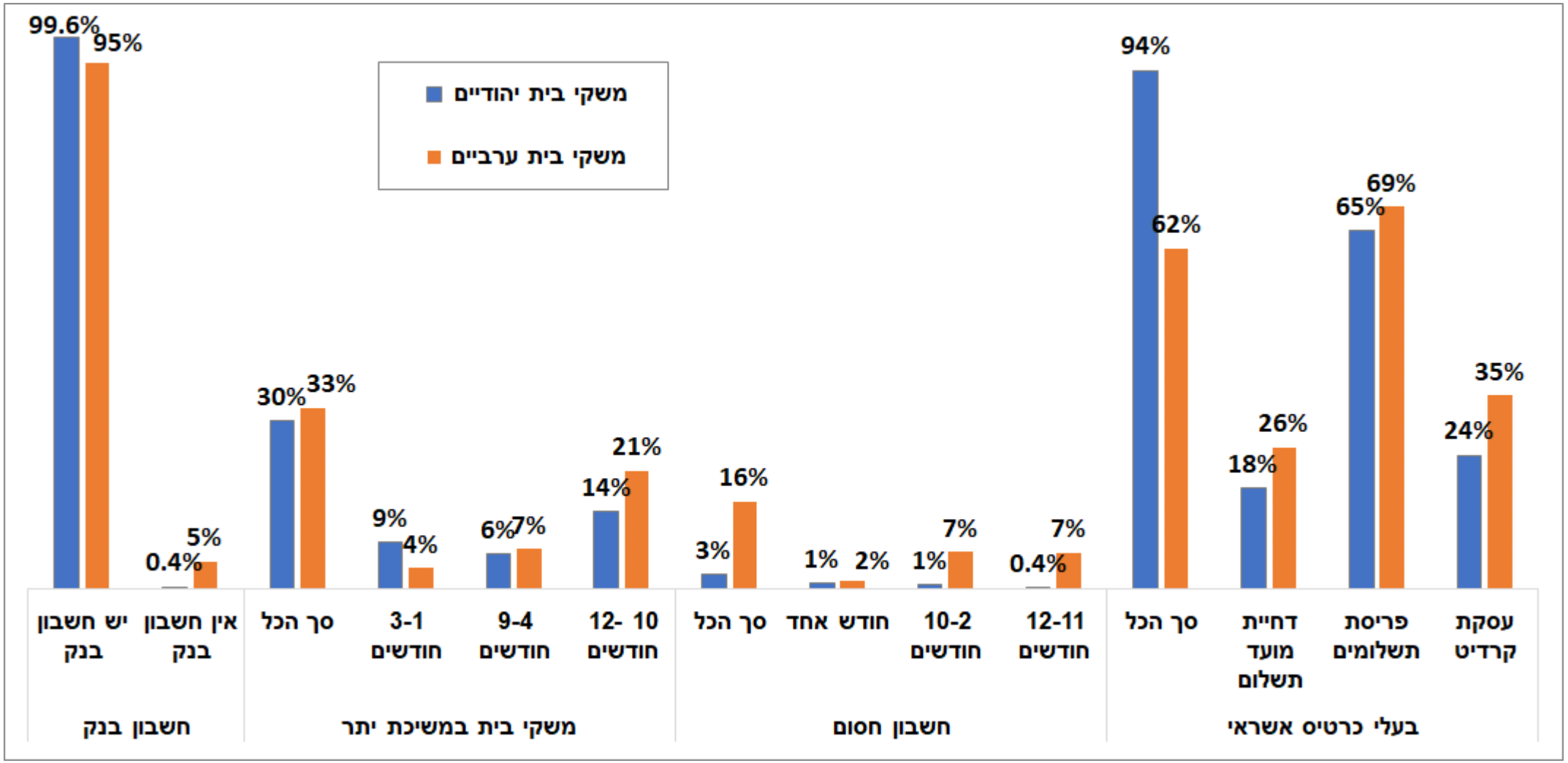

ניסיון ראשון לאיסוף מידע פיננסי – העתקה מדו"חות בגל 2 (2013)

- בשל קושי בזיכרון, חוסר ידע או חוסר רצון נדגמים אינם מדווחים על מידע פיננסי.
- בגל 2 סוקרים התבקשו להעתיק ישירות מתוך דו"חות כספיים שנשלחים לחוסך ממוסדות פיננסיים וביטוחיים:
  - קופות גמל ופיצויים
  - ביטוח מנהלים
  - קרנות פנסיה
  - קרנות השתלמות

- **מתוך כ-5,000 משקי בית 495** בלבד הציגו דוחות; **10.7%** ממשקי הבית בסקר.

- שיעורי השבה נמוכים מאד ולא מייצגים **ולכן הופסקה דרך איסוף זו.**

ניסיון שני לאיסוף מידע פיננסי - חיסכון פנסיוני בגל 8 (2020)

דרך המסלקה הפנסיונית

- המסלקה מיועדת להעברת מידע מכלל גופי הביטוח, הפנסיה והגמל לפרט החוסך ו/או ליועץ פנסיוני מטעמו.
- חוק המסלקה אינו מאפשר העברת נתונים ישירות ללמ"ס, לכן הלמ"ס פנתה לכלל הנדגמים בסקר ארוך טווח לקבלת אישור אקטיבי של הנדגם עצמו (שליחת sms מצידו) ופניה משותפת למסלקה בשמו.
- **כ-31% מהנדגמים נענו לתהליך זה.**
- הנתונים שהתקבלו איכותיים ומקיפים מאד: שם קופה, סכומים צבורים, הפקדות חודשיות, דמי ניהול ועוד.
- עם זאת, אלה שיעורי השבה נמוכים ולא מייצגים **ולכן הופסקה גם דרך איסוף זו.**

מפאת הירידה בשיעור ההשבה סקר ארוך טווח הופך לסקר מנהלי ולא ייתן מענה למידע פיננסי.

על מה נדבר?

נתוני הון הקיימים בלמ"ס ביום והסקרים לאיסופם

כלי ההנגשה הקיימים היום בלמ"ס (מג"מ)

סיכום

מסמך של ה OECD לנושא מתווכי נתונים אמינים

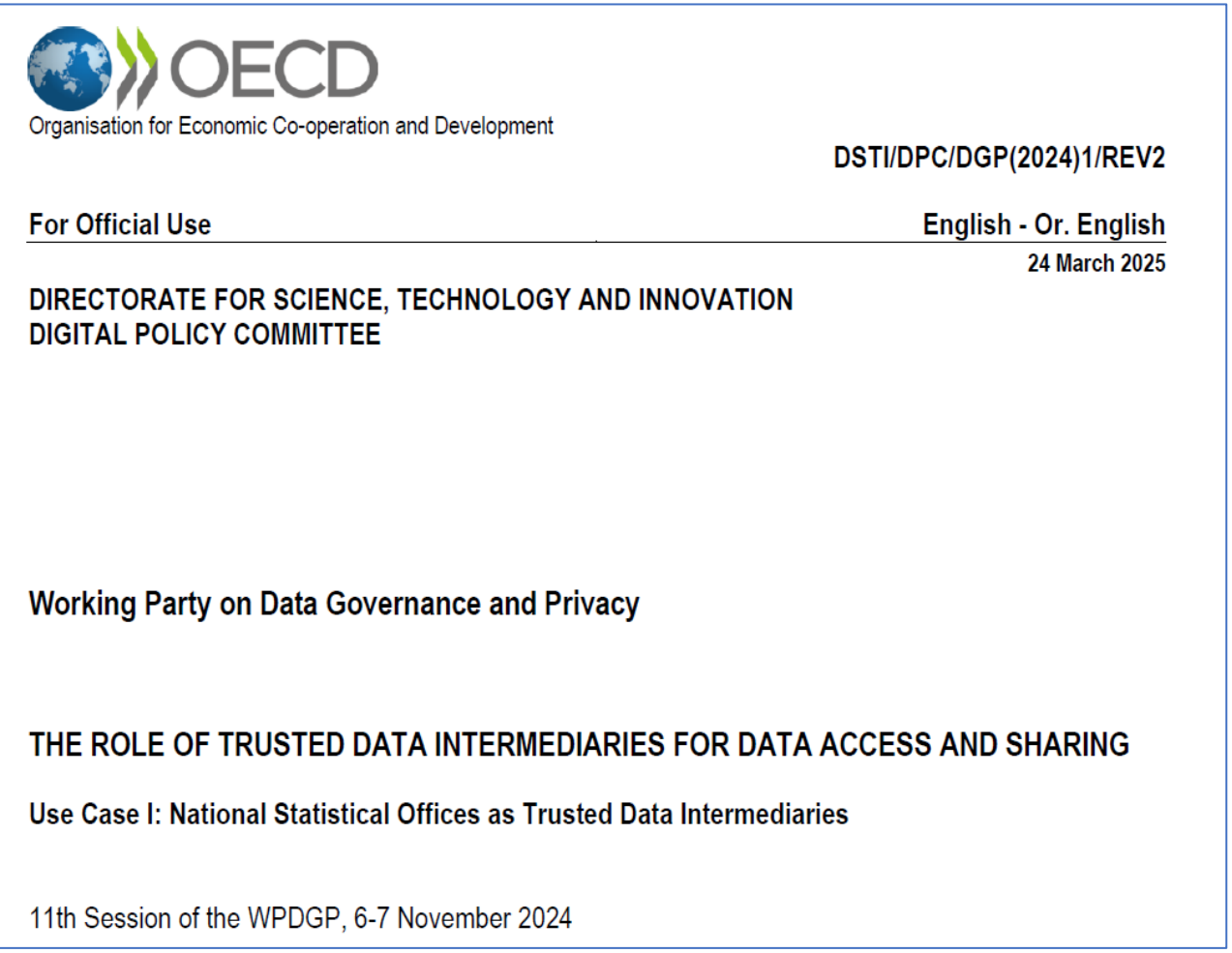

OECD
Organisation for Economic Co-operation and Development

DSTI/DPC/DGP(2024)1/REV2

For Official Use

English - Or. English

24 March 2025

DIRECTORATE FOR SCIENCE, TECHNOLOGY AND INNOVATION
DIGITAL POLICY COMMITTEE

Working Party on Data Governance and Privacy

THE ROLE OF TRUSTED DATA INTERMEDIARIES FOR DATA ACCESS AND SHARING

Use Case I: National Statistical Offices as Trusted Data Intermediaries

11th Session of the WPDGP, 6-7 November 2024

- המסמך עוסק בתפקוד לשכות סטטיסטיות לאומיות (National Statistical Offices) כמתווכי נתונים אמינים (Trusted Data Intermediary)

- הלשכות סטטיסטיות מאפשרות גישה בטוחה לנתונים לצרכים ציבוריים ומחקריים תוך שמירה על פרטיות (ללא חשיפת מזהים אישים) ואבטחת מידע בעזרת טכנולוגיות מתקדמות ו"ארגזי חול".

- הלשכות סטטיסטיות הם ללא אינטרס אישי בתוכן הנתונים או בתוצאה של השימוש בהם. והן אחראיות על בקרות גישה, ניהול הרשאות, אנונימיזציה, הסכמים משפטיים וטכנולוגיות פרטיות מתקדמות.

עקרונות עבודה בסביבת המחקר של הלמ"ס- Safes 5

Safe People

מי יכול לחקור?

חוקרים במוסדות להשכלה גבוהה ובגופי מחקר שהוכרו על ידי הסטטיסטיקן הלאומי כמוסדות מחקר

Safe Project

מה חוקרים?

מחקר לתועלת החברה והכלכלה בישראל.

Safe Setting

איפה חוקרים?

במערכת הגישה מרחוק של הלמ"ס המהווה סביבה מאובטחת ומוגנת

Safe Data

מה סוג המידע?

קובצי רשומות פרט מותממים שהוסרו מהם מזהים ישירים

Safe Output

תוצרים בטוחים?

כל פלט/ מידע שחוקר מבקש להוציא מהסביבה הבטוחה עובר בדיקת עמידה בכללי סודיות

התהליך מנוהל בפורטל חוקרים ובאישור ושיתוף של הגופים מוסרי המידע

מערכת גישה מרחוק

מתן גישה למידע שברשות הלמ"ס לגופי ממשל ומחקר כולל יכולת עבודה מהבית או מהמשרד

מחקר פורץ דרך

קפסולת מידע

מידע סטטיסטי
פנימי

גזירת משתנים
שאושרו למחקר

קיבוץ קטגוריות משתנים

יצירת משתנים מחושבים

התממה

חוקר

עובד למ"ס

רכיבי אבטחת מידע

אגם המידע הממשלתי

קפסולות מג"מ

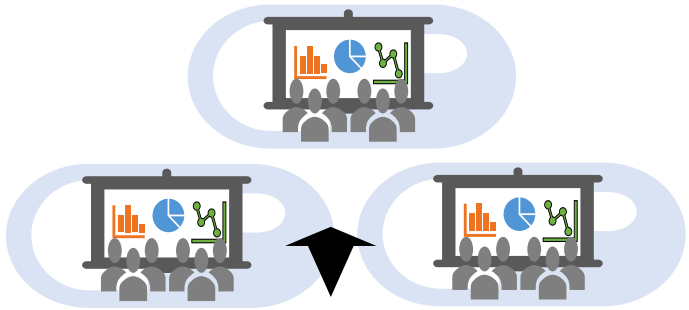

ספקי נתונים חיצוניים

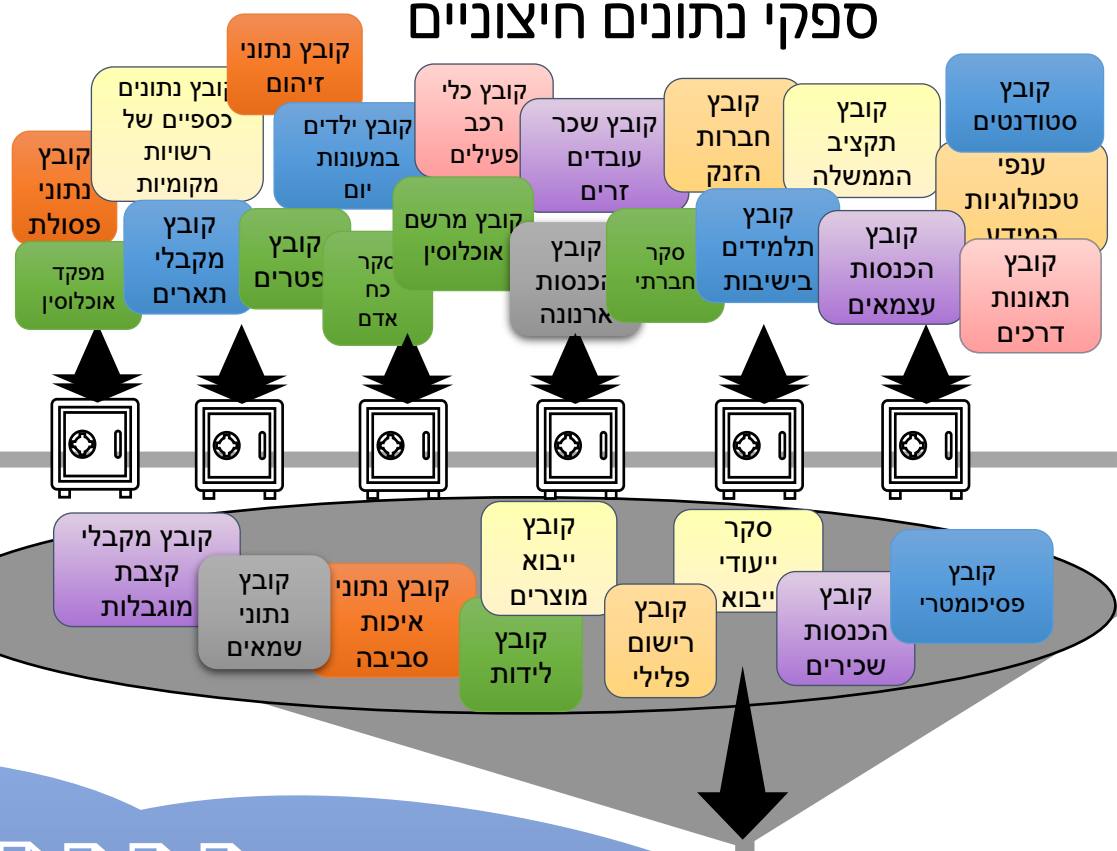

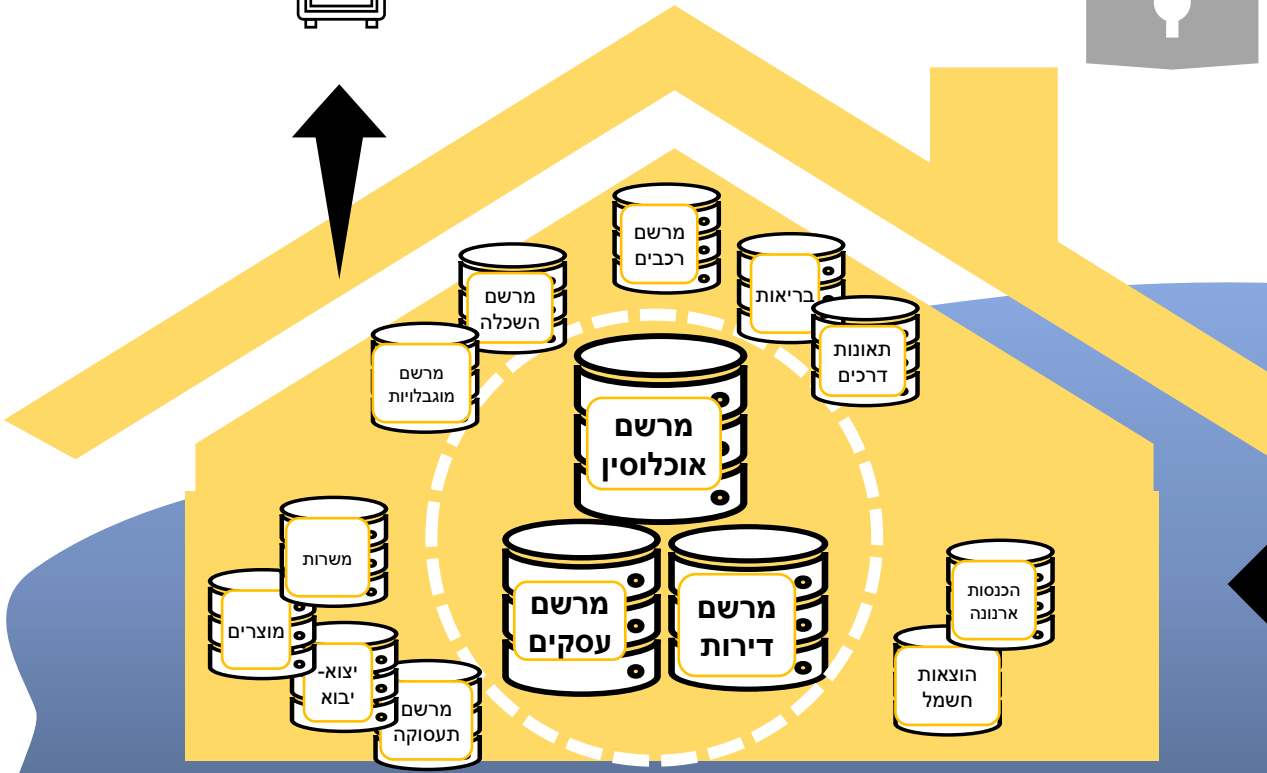

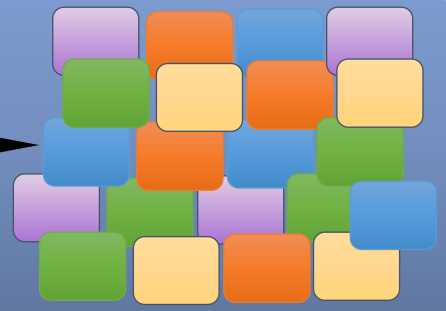

2. אזור העיבוד

1. האזור הגולמי

Data Catalog (Meta Data)

תועלות ויתרונות המערכת גישה מרחוק

גישה מכל עמדה בכל שעה בחדר מחקר, מהבית ומהמשרד

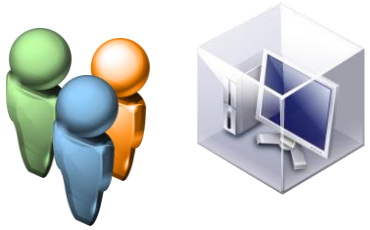

כל החוקרים המורשים למחקר יעבדו באותה קפסולה

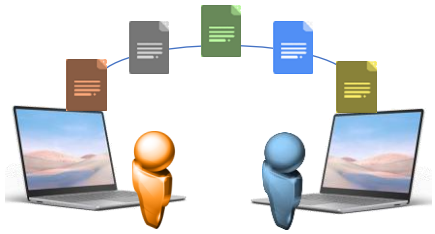

תתאפשר עבודה במקביל ושיתוף מידע בין שותפים במחקר

עבודה על סדרות נתונים מקושרות שמטוייבים ומסומלים (לפי תקנים עולמיים)

והכל דיגיטלי ומאובטח בכלים טכנולוגיים מתקדמים עם גישת 5 ההגנות

על מה נדבר?

- נתוני הון הקיימים בלמ"ס ביום והסקרים לאיסופם
- כלי ההנגשה הקיימים היום בלמ"ס (מג"מ / אג"ם)
- **סיכום ומסקנות**

סיכום

- איסוף מידע הון מסקרים ללא מידע מנהלי הוא בעייתי בגלל
  - נטל ההשבה
  - חוסר במידע
- ניסיונות לשילוב מידע מנהלי באופן וולונטרי לא צלחו.
- מערכת הגישה מרחוק היא חזית הטכנולוגיה ומאפשרת מצד אחד הגנה מרבית (5 safes) ומצד שני כלי מחקר מעולים
- חשוב לחזק את המערכות בכלים מתקדמים יותר (כלי התממה ו AI) ולהעשיר אותן במידע נוסף על עושר.

תודה

www.cbs.gov.il

02-6592666

info@cbs.gov.il